

**В.В. Євдокимов, д.е.н., проф., ректор
К.В. Шиманська, к.е.н., доц.**

Житомирський державний технологічний університет

МІГРАЦІЯ БІЖЕНЦІВ ЯК ФАКТОР ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ У СВІТІ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ

Численні гуманітарні, соціально-економічні та екологічні проблеми, зумовлені міграцією біженців у світі, призводять до загострення політичної полеміки з даних питань. А геоелектронічні трансформації у світі, що полягають у формуванні багатополосного геоелектронічного простору, зумовлюють потребу управління міграційними переміщеннями біженців між країнами та регіонами світу. Це пов'язано з важливістю врахування міграції біженців, як фактору перерозподілу людських ресурсів у світі, та необхідністю вироблення регіональної міграційної політики, спрямованої на усунення негативних явищ такої міграції.

Робота присвячена дослідженню існуючих тенденцій, передумов та проблем міграції біженців, як особливої категорії мігрантів з країн, що розвиваються в умовах конфлікту та у постконфліктному стані. Встановлено, що в усіх країнах, що є лідерами за показниками походження біженців та шукачів притулку, існують військові конфлікти. Крім того, описано показники навантаження біженців на соціо-демографічні, територіальні та економічні системи приймаючих країн, а також проаналізовано відповідні показники за основними країнами призначення біженців. Даний аналіз проведено у взаємозв'язку з місцем досліджуваних країн у Рейтингу уразливості країн світу.

Ключові слова: міжнародна міграція; біженці; шукачі притулку; примусова міграція; військовий конфлікт; постконфліктна економіка.

Постановка проблеми. Розвиток економічних процесів у світі, де військово-політичні та етнічні конфлікти провокують безпрецедентні за своїми масштабами вимушені переміщення людей, знаходяться під суттєвим впливом переміщень людських ресурсів. «У 2015 році 65,3 мільйони осіб були примусово вигнані зі своїх домівок, з них <...> 51 % – у віці до 18 років. Ще більш тривожним є те, що 98,4 тис. з цих дітей були без супроводу або відокремлені від своєї сім'ї». В середньому, щохвилини 24 особи були змушені покинути свої будинки, переважно, через війну в Сирійській Арабській Республіці [12]. З цим, зокрема, пов'язані додаткові видатки держав та міжнародних організацій, у тому числі неурядових, на вирішення гуманітарних проблем біженців, забезпечення дотримання їх прав та свобод, передбачених міжнародним законодавством, а також зміни кон'юнктури ринків праці, трансформації структури видатків у бюджетах приймаючих країн (країн призначення та транзитних країн), де, зокрема, зростають видатки на забезпечення громадського порядку.

З іншого боку, враховуючи міжцивілізаційність міграційних переміщень (у даному разі, ми базуємося на визначених Л.О. Кібальник існуючих нині цивілізаціях [18]), загострюються і міжетнічні протистояння, спричинені расовими, культурними та релігійними відмінностями. У зв'язку з цим, актуалізуються дослідження проблем ідентифікації впливу міграційних переміщень біженців у контексті перерозподілу людських ресурсів в умовах геоелектронічних трансформацій у світі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями проблем біженців та вимушеної міграції, зокрема, в умовах конфлікту та постконфліктного стану економіки, займаються такі зарубіжні вчені і дослідники, як: К.Васільєва (K.Vasiljeva) [4], К.Дастман (C.Dustmann) [4], М.Дж. Джибні (M.J. Gibney) [7], С.Дрінквотер (S.Drinkwater) [3], Р.Каузер (R.Kauser) [3], Г.Кроулі (H.Crawley) [3], А.Пііл Дамм (A.Piil Damm) [4], Х.Рюст (J.Ruist) [13]. Ними під час наукового пошуку активно вивчаються економічні, політичні, екологічні тощо аспекти міграції біженців, як для країн їх походження, так і для країн призначення. Крім того, міграцію в умовах конфліктного стану економіки розглядають в межах роботи дослідницького центру CARIM-East А.Боброва, В.Ганта, Р.Єганян, В.Мошняга, С.Румянцев, М.Тухашвілі, Л.Шахотько.

В цілому, позитивно оцінюючи внесок вказаних вчених та дослідників у розробку проблем міграції біженців та їх економічного та соціо-політичного впливу на країни та регіони світу, вважаємо за доцільне визначити для дослідження питання значення міграції біженців задля перерозподілу людських ресурсів в умовах конфліктного стану економіки. Даний контекст є надзвичайно важливим з точки зору формування національної міграційної стратегії та її адаптації до тих складних умов, у яких сьогодні знаходиться наша держава.

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз існуючих процесів міжнародної міграції біженців у країнах та регіонах світу, встановлення їх закономірностей та окреслення впливу на перерозподіл людських ресурсів як елементу розвитку економіки в умовах конфлікту.

Викладення основного матеріалу дослідження. Критичність ситуації з біженцями в усьому світі викликає паніку не лише в самих країнах конфліктної та постконфліктної міграції, але й у країнах, зобов'язаних приймати та розміщувати біженців, оскільки на сьогодні диспропорції у соціально-економічному розвитку країн та регіонів світу, між якими утворюються міграційні потоки біженців, викликають відповідні асиметрії і в соціо-економічному та геополітичному векторі їх розвитку.

При цьому гендерно-вікова структура мігрантів чинить визначальний вплив на структуру людських ресурсів та їх перерозподіл у світі. Наприклад, чисельність дітей молодшого віку, які подають клопотання про надання притулку в Європі, продовжує зростати. «За даними Eurostat, зареєстровано 290 тис. заявників у віці до 14 років, які подали клопотання вперше у 2016 році» [15]. При цьому 170 тис. із них не були у супроводі дорослого. Крім того, у світі діти становлять близько 28 % усіх жертв торгівлі людьми [15].

Зауважимо, що в питаннях статистики біженців, у першу чергу, варто враховувати правовий статус осіб, відповідно до міжнародних документів. Зокрема, особи, визнані біженцями, згідно з Конвенцією ООН 1951 року «Про статус біженців» (Convention Relating to the Status of Refugees, UN) (у визначенні Нью-Йоркського Протоколу ООН 1967 року), визначаються як особа, яка:

« – внаслідок подій, що відбулися до 1 січня 1951 року, та через обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою расової приналежності, релігії, громадянства, приналежності до певної соціальної групи чи політичних поглядів, знаходиться за межами країни своєї національної приналежності та не в змозі користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися таким захистом внаслідок таких побоювань;

– або, не маючи визначеного громадянства та знаходячись за межами країни свого колишнього місця проживання в результаті подібних подій, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань» [2].

З іншого боку, в міжнародній статистиці виокремлюють категорію «осіб, подібних до біженців». До цієї категорії належатиме група осіб, які перебувають за межами своєї країни чи території походження та стикаються з ризиками захисту, аналогічні тим, з якими стикаються біженці, проте для яких статус біженця з певних причин не було встановлено.

Міграція біженців належить до примусової міграції, тобто передбачає міграційне переміщення, спровоковане загрозою життю і джерелам існування, незалежно від причин. В цілому, це можуть бути природні або антропогенні причини, як це вказано у визначенні примусової міграції за версією Міжнародної організації з міграції [17]. Часто міграції біженців належать до змішаних міграційних потоків, тобто потоків мігрантів, які враховують біженців, трудових мігрантів і шукачів притулку. Така ситуація зумовлена, як правило, постконфліктним станом у країні, коли сам військово-політичний конфлікт або вичерпано, або локалізовано, а на іншій території країни вільне пересування осіб є можливим. Проте в умовах існуючого військового конфлікту міграція біженців, переважно, є масовою та нерегульованою. Зокрема, згідно з даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), «7 189 мігрантів і біженців загинули або пропали безвісти на світових міграційних шляхах, в цілому, в 2016 році (у Середземномор'ї за рік загинуло 4 812 осіб)» [11].

Дослідження регіональної структури походження біженців дозволяє говорити про те, що основна їх частина походить з Близького Сходу та Північної Африки, Східної Африки та Сомалійського півострова, а також Азійсько-Тихоокеанського регіону (рис. 1).

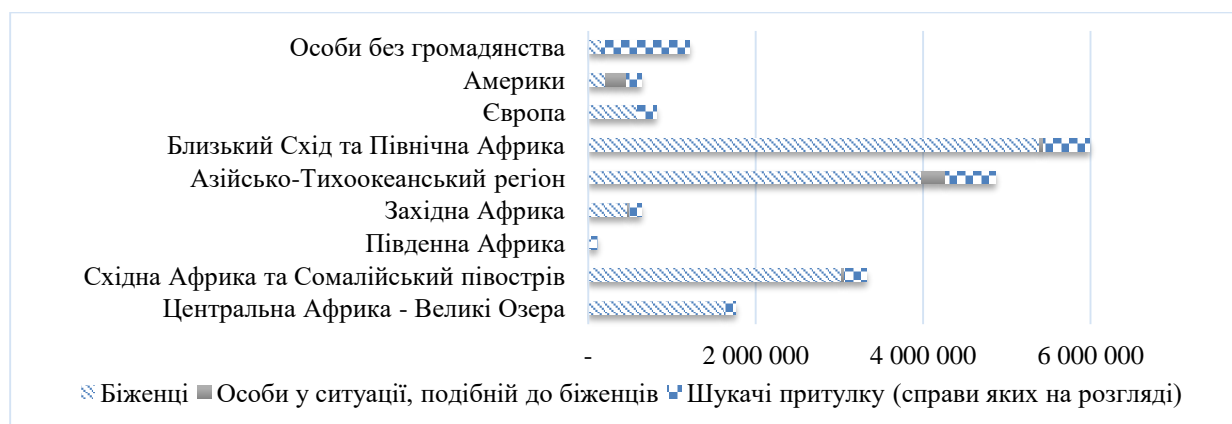

Рис. 1. Біженці та шукачі притулку за регіонами походження, осіб (на кінець 2015 року) [8]

Продемонстрована на рисунку структура міграційних потоків біженців та переважання окремих регіонів вимагає дослідження передумов таких масових міграційних переміщень. У зв'язку з цим, досліджено зміст та причини існуючих у світі військових конфліктів.

За результатами такого дослідження з'ясовано, що у всіх країнах, які є лідерами за показниками походження біженців, наявні військові конфлікти (офіційно визнані чи латентні). Проте, вважаємо, що саме вони виступають основним фактором формування міграційних потоків біженців з даних країн. Результати опрацювання статистичних даних та інформації про військові конфлікти, у їх зв'язку з країнами походження біженців, продемонстровано у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз існуючих військово-політичних та військово-етнічних конфліктів у контексті їх зв'язку з показниками кількості біженців з країн світу (опрацьовано за матеріалами [8, 10])

Країна походження	Біженці, осіб	Особи подібні до біженців, осіб	Шукачі притулку (справи яких на розгляді), осіб	Загальна характеристика існуючого військового конфлікту (визначено за матеріалами [10])
1	2	3	4	5
Сирійська Арабська Республіка	4 850 792	21 793	245 844	Громадянська війна між силами президента Башара аль-Асада та опозиційними повстанцями
Колумбія	90 836	249 404	6 905	Боротьба лівих партизанських груп (FARC і ELN) з урядовими силами правого крила і наркобаронів
Ірак	261 107	3 000	237 166	Іракські військові сили та шіїтські бойовики, підтримувані США та Іраном, ведуть боротьбу з, переважно, сунітськими бойовиками Ісламської держави
Афганістан	2 662 954	3 300	258 892	Афганські урядові сили, підтримувані США і НАТО, боротьба з талібами і пов'язаними з Аль-Каїдою ісламськими групами
Судан	622 463	6 307	45 102	Громадянська війна між прихильниками президента Сальви Кіір, етносу Дінка, та прихильниками віце-президента Рієка Мачара, етносу Нуер
Південний Судан	778 629	68	4 237	
Демократична Республіка Конго	541 291	208	76 418	Тривалий етнічний конфлікт на північному сході Конго (в Ітурі, Північному і Південному Ківу)
Ємен	15 896	-	10 075	Сили, вірні поваленому президентові Абд-Раббі Мансур Хаді, підтримані Коаліцією Саудівської Аравії, борються з проіранськими повстанцями Хуті та силами экс-президента Салеха
Нігерія	152 136	15 852	51 863	Ісламське екстремістське угруповання Боко Харам хоче створити свій власний халіфат у північній Нігерії та за її межами
Сомалі	1 123 022	30	56 772	Громадянська війна в Сомалі поступилася заколотам ісламського екстремістського угруповання Аль-Шабаб, пов'язаного з Аль-Каїдою
Пакистан	277 344	20 491	64 085	Афганські урядові сили, підтримувані США і НАТО, боротьба з талібами і пов'язаними з Аль-Каїдою ісламськими групами
Україна	321 014	286	22 574	Українські силовики борються проти проросійських сепаратистів, які займають великі ділянки у східних Луганській і Донецькій областях
Центрально-африканська Республіка	471 104	-	10 668	В основному мусульманські повстанці Селек почали конфлікт після захоплення влади, що призвело до репресій з боку християнських дружинників

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
М'янма	198 685	253 122	60 659	М'янма зіткнулася з майже безперервною громадянською війною та етнічними бунтами з моменту здобуття незалежності
Азербайджан	9 712	-	5 230	Етнічні вірмени захопили контроль над Нагірно-Карабахським регіоном, що знаходиться у складі Азербайджану (в 1993–1994 роках). Азербайджан хоче його повернути
Лівія	6 085	-	6 056	Підтримуваний ООН уряд знаходиться в Тріполі, проте два інших конкуруючих уряди є суперниками у боротьбі за владу в Самопроголошеній Ісламській державі

Без сумніву, конфліктний та постконфліктний етап розвитку зазначених країн, з одного боку, призводить до інтенсифікації еміграційних потоків із них, проте, власне, й такі переміщення людських ресурсів зумовлюють трансформацію складу ресурсного забезпечення розвитку національних економік, зокрема, формуючи кон'юнктуру національних та регіональних ринків праці.

Разом з тим, охоплюючи масові врегульовані та нерегульовані переміщення осіб різних статево-вікових груп через державні кордони, описані вище міграційні потоки впливають на стан та динаміку розвитку соціально-демографічних та економічних систем приймаючих країн (далі – дослівно, в термінології МОМ):

– першої країни притулку («першої країни, в якій біженець або переміщена особа за межами своєї країни може отримати або отримала доступ до процедури визначення статусу біженця [17]);

– третьої безпечної країни («країни, в якій шукач притулку, потенційно може мати доступ до ефективного режиму надання притулку, та в якій він фізично може бути присутнім до прибуття у країну, до якої він подає заявку на притулок» [17]);

– країни призначення («країна, що є основним місцем призначення міграційних потоків (урегульованих або нерегульованих)» [17]).

Обсяги біженської міграції в усьому світі нині є безпрецедентними. Так, лідерами за наданням притулку біженцям з усього світу у 2015 році стали такі країни, як: Йорданія (2,7 млн. осіб), Туреччина (2,5 млн. осіб) та Пакистан (1,6 млн. осіб). У 2016 році Туреччина надала притулок найбільшій чисельності біженців (2,77 млн. осіб), випередивши в даному аспекті Пакистан (1,58 млн. осіб) та Ліван (1,04 млн. осіб) [9].

Детальніше обсяги надання притулку, за даними «Міжнародної амністії» («Amnesty International») – неурядової організації, діяльність якої спрямована на моніторинг та попередження грубих порушень прав людини, продемонстровано на рисунку 2.

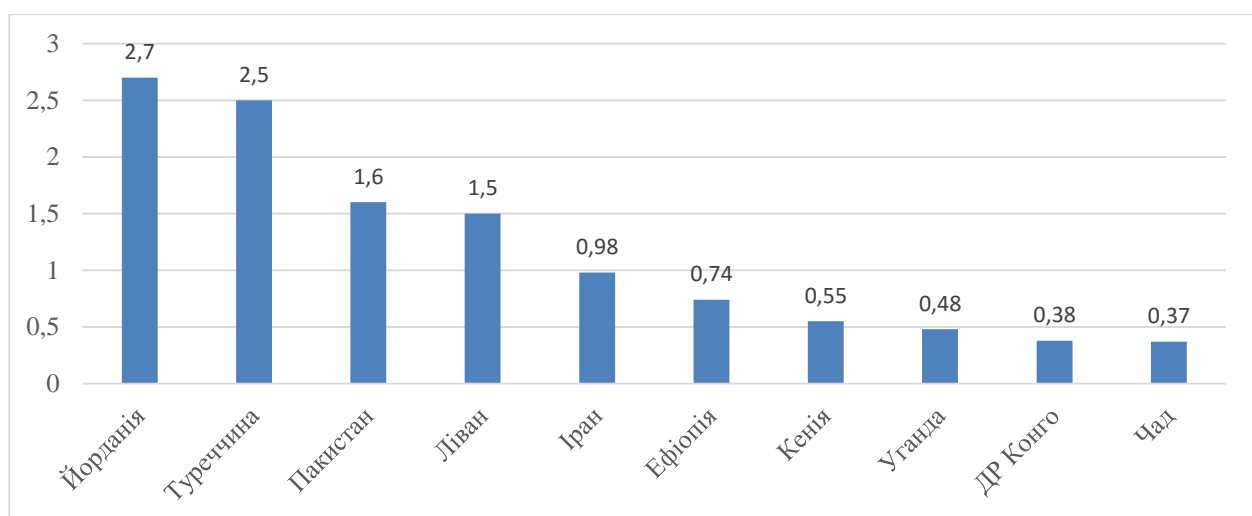

Рис. 2. Країни-лідери за обсягами надання притулку біженцям, млн. осіб (за даними «Amnesty International» [14])

Зауважимо, що останнім часом саме питання міграції та надання притулку біженцям все більше визначає політичну полеміку в багатьох країнах, зокрема, у країнах ЄС, трансформуючи політичні вподобання електорату та спричиняючи також геополітичні трансформації. Проте, такий вплив, як правило, можна пояснити дією складних психологічно особистісних факторів, що в багатьох випадках моделюються за допомогою політтехнологій.

Тому варто констатувати, що наплив біженців та шукачів притулку чинить посилений тиск на територіальну інфраструктуру, системи соціального забезпечення та навколишнє природне середовище, через загострення гуманітарних проблем та більш інтенсивне використання природних ресурсів, провокує міжетнічні та міжрелігійні конфлікти. У зв'язку з цим, вони також зумовлюють додаткові гео економічні ризики для окремих країн та регіонів (зокрема, інтеграційних об'єднань).

У міжнародній статистиці міграції виокремлюють ряд показників, які можуть характеризувати таке навантаження, зокрема:

1) чисельність біженців на 1000 осіб населення (осіб). Даний показник характеризує навантаження на соціо-демографічні системи країни призначення біженців, що означає спроможність абсорбувати біженців та інтегрувати їх у місцеві громади, що сприяє їх асиміляції та культурній адаптації. У випадку, коли навантаження на корінне населення країни значне, інтеграція біженців є проблематичною та провокує подальші міжетнічні проблеми, прояви дискримінації, насильство за ознакою раси, а також міжрелігійну нетерпимість. З економічної точки зору, навантаження біженців на населення країни може означати зміну кон'юнктури ринку праці, причому, і в довгостроковій перспективі, що означає також потребу подальшого аналізу статево-вікових груп біженців, їх схильність до пошуку роботи (в цьому випадку варто зважати на культурні особливості, наприклад, традиційно низький рівень зайнятості жіночого населення в окремих культурах). За результатами дослідження «Pew Research Centre», європейці не є однаковими, коли мова йде про мультикультуралізм та його вплив на суспільство. Так, переважають такі тенденції у їх ставленні до біженців:

– багато європейців занепокоєні тим, що наплив біженців збільшить ймовірність тероризму та обтяжить їх країни (про це висловлюється переважна частина опитаних в Угорщині, Польщі, Німеччині, Нідерландах, Італії, Швеції, Греції, Великій Британії);

– криза біженців зачіпає багатьох людей по всій Європі, проте оцінка ними загрози біженців варіюється за різними країнами європейського континенту (так, сирійських та іракських біженців вважають загрозою у Польщі, Греції, Угорщині, Італії, Великій Британії);

– негативне ставлення до біженців пов'язане з негативним ставленням до мусульман (про це висловилися від 50 % до 81 % опитаних у країнах ЄС);

– європейці не вважають зростаюче розмаїття позитивним для їх країни (детальніше структура опитаних за країнами представлена в дослідженні [5]);

– європейці, переважно, вважають, що ЄС не справляється з вирішенням кризи біженців (засуджують у даному питанні політику та практику ЄС від 63 % опитаних у Нідерландах до 94 % – у Греції) [5].

2) чисельність біженців на 1000 кв. км території (осіб). У цілому, даний показник характеризує навантаження на територіальні системи, в тому числі існуючу транспортну та телекомунікаційну інфраструктуру, місцеві природні ресурси. Разом з тим, при аналізі такого навантаження варто враховувати первісно різну густоту населення в місцях розселення біженців (наприклад, за регіонами країни призначення), а також різний рівень урбанізації. Так, показник чисельності біженців на 1000 кв. км території є середнім показником та рахується, відповідно до показників офіційних територій держав, без урахування обсягів земельних ресурсів, освоєних територій та територій, придатних для проживання. Тому реальне навантаження можна виміряти, виключно, врахувавши вказані вище показники, на прикладі конкретної країни або регіону;

3) чисельність біженців на 1 дол. США ВВП на душу населення (осіб). Цей показник вказує на навантаження мігрантів на економічний добробут країни, оскільки сам показник ВВП на душу населення, хоча й не є репрезентативним показником економічного розвитку країни або регіону, разом з тим, широко використовується до сьогодні для позиціонування країни в гео економічному просторі. Зокрема, суттєвим недоліком такого показника є те, що його величина є досить суб'єктивною та залежить не лише від оціночних показників виробництва товарів, робіт та послуг, але й від наявності тіньового сектору економіки та загальної надійності системи державної статистики (табл. 2).

Таблиця 2

Показники навантаження біженців на територіальні, соціо-демографічні та економічні системи
(визначено за даними [8])

Чисельність біженців на 1000 осіб населення, осіб			Чисельність біженців на 1000 кв. км території, осіб			Чисельність біженців на 1 дол. США ВВП на душу населення, осіб		
1	Ліван	183,03	1	Ліван	103 684,55	1	Демократична Республіка Конго	470,80
2	Йорданія	87,45	2	Мальта	22 603,83	2	Ефіопія	452,63
3	Науру	49,50	3	Йорданія	7 370,33	3	Пакистан	316,82
4	Туреччина	32,31	4	Руанда	5 716,76	4	Уганда	233,16
5	Чад	26,33	5	Туреччина	3 255,24	5	Кенія	179,81
6	Джибуті	21,81	6	Нідерланди	2 350,06	6	Чад	170,26
7	Південний Судан	21,31	7	Бурунді	1 971,44	7	Південний Судан	137,00
8	Мавританія	19,03	8	Уганда	1 968,94	8	Афганістан	134,43
9	Швеція	17,33	9	Ізраїль	1 847,59	9	Нігер	130,26
10	Мальта	16,90	10	Швейцарія	1 782,08	10	Туреччина	125,83
11	Камерун	14,69	11	Пакистан	1 780,37	11	Камерун	110,21
12	Руанда	12,47	12	Бангладеш	1 695,53	12	Смен	94,91
13	Ісламська Республіка Іран	12,38	13	Бельгія	1 155,60	13	Руанда	82,28
14	Уганда	12,23	14	Кенія	947,24	14	Танзанія	81,81
15	Кенія	12,03	15	Джибуті	889,89	15	Бурунді	77,36

Примітка:

1) Темним кольором виділено країни, що належать до ТОП-20 найбільш уразливих країн світу, за версією рейтингу Fragile States Index 2017 [6];

2) Напівжирним шрифтом виділено країни, що мають найвищі показники уразливості (10 та 9 балів), за індикатором «Біженці та внутрішньо переміщені особи» в рейтингу Fragile States Index 2017 [6].

Як бачимо, Ліван приймає найбільшу частину біженців, порівняно з населенням самої країни – 183 біженця на 1000 жителів. Йорданія посідає друге місце – з 87 на 1000 населення, у той час, як Науру закриває трійку з 50 біженцями, в розрахунку на 1000 осіб населення.

Вивчення методології формування показника уразливості за досліджуваним індикатором «Біженці та внутрішньо переміщені особи» дозволило встановити, що основними питаннями, які при його розрахунку беруться до уваги, є питання джерел напливу біженців, існування ресурсного забезпечення їх приймання та розміщення, існуючі факти дискримінації та переслідування біженців, як форм прояву нетерпимості та порушення прав людини, та показника безпечності їх тимчасового або постійного притулку.

Відповідно до цих міркувань, при ухваленні рішення щодо «справедливого розподілу» біженців за квотами також враховувалися показники розміру економіки. Разом з тим, відношення фактично прийнятих країнами біженців до встановлених заздалегідь квот було нерівномірним. Так, Канада прийняла біженців у кількості 248 % від встановленої квоти, Норвегія – 144 %, Німеччина – 118 %, Австралія – 95 %; наполовину та менше виконали квоти такі країни, як Фінляндія – 56 %, Швеція – 48 %, Ірландія – 38 %, Австрія – 37 %. Від 15 % до 0 % квот приймання біженців із Сирії виконали такі країни, як (у порядку зниження показника): Швейцарія, Бельгія, США, Нідерланди, Франція, Італія, Іспанія, Японія, Росія, Південна Корея [16].

При цьому, за даними аналітичного порталу «Statista», найбільш заможні країни менш схильні до надання притулку біженцям, зокрема, шість країн, які створюють 56,6 % світового ВВП (Німеччина, США, Франція, Китай, Велика Британія та Японія), у 2016 році прийняли 8,88 % біженців, разом з тим, половина біженців світу розміщується в країнах, які сумарно мають частку світового ВВП 1,9 % [1].

Зазначимо, що значущість навантаження біженців на дані аспекти розвитку країни для різних країн та регіонів неоднакова, у зв'язку з тим, що знаходячись на різних етапах свого розвитку, країни призначення біженців з різною інтенсивністю використовують трудові, земельні, природні та інші ресурси.

Отже, критичність високого рівня навантаження на соціо-демографічні або територіальні (в тому числі екологічні) системи буде призводити до різного рівня уразливості національних економік.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження сучасних міграційних потоків біженців та їх взаємозв'язку з існуючими військовими конфліктами у світі дає підстави сформулювати такі висновки:

1. Зростання уваги до дослідження проблем міграції біженців зумовлено гострою потребою вирішення кризи біженців у окремих регіонах та країнах світу, що стикаються з численними гуманітарними, соціально-економічними та екологічними проблемами. Як наслідок, загострюються геополітичні проблеми, а самі переміщення біженців стають вагомими гео економічними ризиками формування регіональних стратегій розвитку.

2. Формування багатополосного гео економічного простору в умовах сучасних гео економічних трансформацій зумовлює потребу управління міграційними переміщеннями біженців на рівні не лише окремих країн, а й регіонів світу, в тому числі в межах регіональних інтеграційних об'єднань. Це, на нашу думку, пов'язано з важливістю управління міграцією біженців як фактором перерозподілу людських ресурсів у світі, де саме даний вид ресурсів несе в собі стратегічні переваги розвитку. Крім того, така потреба викликана також значними глобальними проблемами людства, такими, наприклад, як загрози тероризму, голод, екологічні катастрофи.

3. Дослідження існуючих тенденцій, передумов та проблем міграції біженців як особливої категорії мігрантів з країн, що розвиваються в умовах конфлікту та у постконфліктному стані, дозволило встановити, що в усіх країнах, які є лідерами за показниками походження біженців та шукачів притулку, існують військові конфлікти, характеристика яких наведена у дослідженні.

4. Необхідність врахування навантаження біженців на соціо-демографічні, територіальні та економічні системи приймаючих країн зумовлена потребою обґрунтування напрямків запровадження міграційної політики відносно приймання біженців без загрози для національної безпеки країни, громадського порядку та сталого розвитку країни та регіону.

Список використаної літератури:

1. Are Rich Countries Less Welcoming To Refugees? / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/5322/are-rich-countries-less-welcoming-to-refugees/>.
2. Convention Relating to the Status of Refugees (1951) / United Nations. URL : <http://www.unhcr.org/protect/PROTECTION/3b66c2aa10.pdf>.
3. *Crawley H.* Regional variations in attitudes towards refugees: evidence from Great Britain / *H.Crawley, S.Drinkwater, R.Kauser* // IZA DP. – 2013. – No. 7647. URL : <http://repec.iza.org/dp7647.pdf>.
4. *Dustmann C.* Refugee migration and electoral outcomes / *C.Dustmann, K.Vasiljeva, A.P. Damm* // CReAM DP. – 2016. – Т. 19. – С. 16. URL : www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_16_16.pdf.
5. European opinions of the refugee crisis in 5 charts / Pew Research Centre. URL : <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/16/european-opinions-of-the-refugee-crisis-in-5-charts/>.
6. Fragile States Index 2017 / The Fund For Peace. URL : <http://fundforpeace.org/fsi/data/>.
7. *Gibney M.J.* Refugees and justice between states / *M.J. Gibney* // European Journal of Political Theory. – 2015. – Т. 14. – № 4. – С. 448–463. URL : <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1474885115585325>.
8. Global Trends 2015: Forced displacement hits a record high / UNHCR. URL : <http://www.unhcr.org/global-trends-2015.html>.
9. Lebanon Has By Far The Most Refugees Per 1,000 Population / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/8800/lebanon-has-by-far-the-most-refugees-per-capita/>.
10. Mapped: a world at war / IRIN. URL : https://emmeline.carto.com/viz/b69015da-136a-11e5-a64a-0e43f3deba5a/embed_map.
11. Number of Migrant Deaths 2016 Highest Ever Recorded / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/7253/number-deaths-migrants-worldwide-2016/>.
12. Refugees and forced displacement in focus / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/5073/forced-displacement-in-focus/>.
13. *Ruist J.* Refugee immigration and public finances in Sweden / *J.Ruist* / University of Gothenburg // Working papers in economics. – 2015. – No 613. URL : https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/38323/1/gupea_2077_38323_1.pdf.
14. Tackling the global refugee crisis: from shirking to sharing responsibility (2016) / Amnesty International. URL : https://www.amnesty.ch/fr/themes/asile-et-migrations/docs/2016/egoisme-des-pays-riches/rapport-en-anglais_tackling-the-global-refugee-crisis.pdf.
15. The Rise of Young Asylum Seekers in Europe / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/9465/the-rise-of-young-asylum-seekers-in-europe/>.
16. Who's Taking Their Fair Share Of Syrian Refugees? / Statista. URL : <https://www.statista.com/chart/7270/whos-taking-their-fair-share-of-syrian-refugees/>.
17. Міжнародна термінологія у сфері міграції : українсько-англійський тлумачний словник / Міжнародна організація з міграції. URL : http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_migration_glossary_color.pdf.
18. *Кібальник Л.О.* Основні напрямки гео економічних трансформацій в умовах світових фінансових криз // Міжнародні відносини. Серія : Економічні науки. – 2014. – №. 4.

References:

1. «Are Rich Countries Less Welcoming To Refugees?», *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/5322/are-rich-countries-less-welcoming-to-refugees/>
2. «Convention Relating to the Status of Refugees» (1951), *United Nations*, available at: <http://www.unhcr.org/protect/PROTECTION/3b66c2aa10.pdf>
3. Crawley, H., Drinkwater, S. and Kauser, R. (2013), «Regional variations in attitudes towards refugees: evidence from Great Britain», *IZA DP*, No. 7647, available at: <http://repec.iza.org/dp7647.pdf>
4. Dustmann, C., Vasiljeva, K. and Damm, A.P. (2016), «Refugee migration and electoral outcomes», *CREAM DP*, Vol. 19, pp. 16, available at: http://www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_16_16.pdf
5. «European opinions of the refugee crisis in 5 charts» (2016), *Pew Research Centre*, available at: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/16/european-opinions-of-the-refugee-crisis-in-5-charts/>
6. «Fragile States Index 2017» (2017), *The Fund For Peace*, available at: <http://fundforpeace.org/fsi/data/>
7. Gibney, M.J. (2015), «Refugees and justice between states», *European Journal of Political Theory*, Vol. 14, No. 4, pp. 448–463, available at: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1474885115585325>
8. «Global Trends 2015: Forced displacement hits a record high» (2015), *UNHCR*, available at: <http://www.unhcr.org/global-trends-2015.html>
9. «Lebanon Has By Far The Most Refugees Per 1,000 Population», *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/8800/lebanon-has-by-far-the-most-refugees-per-capita/>
10. «Mapped: a world at war», *IRIN*, available at: https://emmeline.carto.com/viz/b69015da-136a-11e5-a64a-0e43f3deba5a/embed_map
11. «Number of Migrant Deaths 2016 Highest Ever Recorded» (2016), *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/7253/number-deaths-migrants-worldwide-2016/>
12. «Refugees and forced displacement in focus», *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/5073/forced-displacement-in-focus/>
13. Ruist, J. (2015), «Refugee immigration and public finances in Sweden» (2015), *University of Gothenburg, Working papers in economics*, No 613, available at: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/38323/1/gupea_2077_38323_1.pdf
14. «Tackling the global refugee crisis: from shirking to sharing responsibility» (2016), *Amnesty International*, available at: https://www.amnesty.ch/fr/themes/asile-et-migrations/docs/2016/egoisme-des-pays-riches/rapport-en-anglais_tackling-the-global-refugee-crisis.pdf
15. «The Rise of Young Asylum Seekers in Europe», *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/9465/the-rise-of-young-asylum-seekers-in-europe/>
16. «Who's Taking Their Fair Share Of Syrian Refugees?», *Statista*, available at: <https://www.statista.com/chart/7270/whos-taking-their-fair-share-of-syrian-refugees/>
17. «Міжнародна термінологія у сфері міграції», *ukrai'ns'ko-anglijs'kyj tłumachnyj slovnyk, Mizhnarodna organizacija z migracii'*, available at: http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_migration_glossary_color.pdf
18. Kibal'nyk, L.O. (2014), «Osnovni naprjamky geoekonomichnyh transformacij v umovah svitovyh finansovyh kryz», *Mizhnarodni vidnosyny, Serija Ekonomichni nauky*, No. 4.

ЄВДОКИМОВ Віктор Валерійович – доктор економічних наук, професор, ректор Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

- проблеми національної економічної безпеки;
- обліково-аналітичне забезпечення системи управління.

E-mail: rector@ztu.edu.ua.

ШИМАНСЬКА Катерина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

- людські ресурси та їх міжнародний рух;
- міжнародна трудова міграція, її наслідки та регулювання;
- обліково-інформаційна підтримка управлінських рішень у міжнародній економічній діяльності.

E-mail: kv.shymanska@gmail.com.

Стаття надійшла до редакції 05.04.17